

11. Vel forte hoc dicit, ut discipuli ejus, qui nondum in illum perfecte credebant, firmiter sua præcepta tenerent, et obnoxius observarent, dum scirent illa præcepta esse Dei Patris factoris et creatoris cunctorum. Majoris enim sublimitatis, majoris excellentiæ et dignitatis semper videtur pater esse quam filius: hoc dico in humanitate, non in divinitate; quia in divinitate Filius Patri est æqualis, non eo posterior, non eo minor; æqualis Patri secundum divinitatem, minor Patre secundum humanitatem (*Athanas. in symbolo*). Ut ergo illius verba charius tenerent audita discipuli **625** sui, et eorum sequaces, dixit illa esse sui Patris. Ac si diceret: Ea quæ præcipio vobis, irrefragabiliter debent observari, nec in totum, nec in partem ratio ulla permittit convelli, quia non sunt mea, sed Patris mei: nam ego a Patre sum Filius; unde verba mea et opera non sunt mea, sed Patris. *Pater in me manens facit opera sua*, per me dat vobis præcepta. Homo de terra terrenus, trabea mortalitatis indutus in hac valle lacrymarum, a gaudiis paradisi expulsus, Deum loquentem non merebatur audire in hoc ærumnoso exsilio, cujus præcepta contempsit adhuc positus in paradiso; et quæ via sibi remansisset redeundi ad patriam, nec miseriam excogitare valebat. Sed illius misertus Dominus suus, quærere venit errantem, consolari dolentem, sanare infirmum, relevare dejectum, patriam restituere exsuli, et mortuo vitam sine fine mansuram. Unde venit Verbum in carnem, Deus ad hominem; et Verbum factum est caro (*Joan. 1, 14*): et Deus factus est homo, et Verbum per carnem, et Deus per hominem, ore ad os loquitur ad ipsum hominem, et secundum hominem dat homini vitæ præceptum; ut homo homini obediat, et per ipsum hominem Deum ad ipsum Deum hominem redeat, a quo scilicet Deo miser per inobedientiam recesserat. Unde Deus homo apud homines manens mortalis, mortalibus dat vitæ mandatum, ut immortales per ipsum jam facti, cum illo immortaliter vivere possint beati. Et hic notandæ sunt duæ Domini mansiones: una in via, alia in patria; una temporalis, quando nobiscum mansit in carne, alia æterna, in qua manebimus cum illo in anima glorificati et corpore. De prima dicit in consequentibus, *Hæc locutus sum vobis apud vos manens*, scilicet præsentia corporali. Sed venit tempus ut a vobis subtraham præsentiam carnis, et sic amodo per Spiritum locutus sum vobis. Unde recte sequitur:

12. *Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret omnia quæcunque dixerit vobis*. Docebit, inquit Dominus Jesus, quod vobis dixerit: non quod aliud Filius dicat, et aliud Spiritus doceat; quia quod Christus dicit et docet, ipsa Trinitas dicit et docet: sed quia Trinitas est, oportet singulas insinuari personas, quas nos distincte audire et inseparabiliter debemus intelligere. Cum ergo dicimus, Pater et Filius et Spiritus sanctus, non eos simul

dicimus, cum non possint esse non simul. Quod vero dicit: *Paracletus quem mittet Pater*, etc., sic est intelligendum: Ego corporali præsentia vos desero, sed non vos præsentia spiritus derelinquo. Corpus, quod de terra suscipi, ad cœlestia sublevo; sed per Spiritum meum usque ad consummationem sæculi vobiscum manebo. Pater me misit, ut apparerem in carne visibilis; sed venit hora et tempus, ut solvam debita mortis, et resurgens a mortuis ascendam sessurus ad dexteram Patris, nec amodo in carne mortaliter mundus me videbit. *Paracletus autem Spiritus, quem mittet Pater in nomine meo*, abundantia suæ dulcedinis vos consolabitur de absentia meæ carnis, et erit vester magister, non foris verba perstrepsens, sed, intus in corde docens, *suggeret vobis omnia, et vos docebit omnia quæcunque per illum dixerit vobis*, id est inspiraverit vobis: ipse erit doctor vester, et consolatio vestra. Non poteritis dolere de absentia carnis meæ, dum ipse Spiritus manebit in cordibus vestris. Veniat, obsecro, Domine Jesu, ille Spiritus tuus Deus et Dominus meus, veniat in cor meum, et sic inebriet illud tuo amore, ut nullum alium præter te quæram amorem, nullam aliam præter te amem pulchritudinem, nullam præter te valeam gustare dulcedinem, qui es favus mellis, Deus et homo: mel de Deo Patre, favus de Virgine Matre; mel in sinu Patris, favus fractus in cruce; mel impassibilis regnans cum Patre, favus in sepulcro; mel cum Patre et Spiritu sancto regnans in cœlo et in omni loco, benedictus per cuncta sæcula sæculorum. Amen.

626 SERMO X.

In vers. 27-31 cap. xiv, et vers. 1, 2 cap. xv Joannis.

1. Verba Domini Jesu, qui illum ex toto corde diligere novit, quam sint dulcia, sapit: nec illis jam claudere valebit aditum, qui in armario pectoris sui, Christum Dominum vitæ perennis, amplexibus strictis, totius paradisi pulchritudinis continet jucunditatem et gaudium. Illa sunt pasqua vitæ, reffectio animæ, dulcedinis pocula, dilectorum Christi lætificantia corda, chariora diligentibus Christum super aurum et lapidem pretiosum multum, et dulciora super mel et favum: negligentibus et male viventibus, tanquam bilis, amara, odiosa, non modicum fastidiosa per omnem modum. Illis poenam æternam, diligentibus vero Christum præparant perpetuam gloriam, illis supplicium, istis præmium in vita beata; illis mortem, istis vitam; illis infernum, istis societatem Angelorum. Quicumque sunt illi, lugeant, doleant, aurem cordis aperiant, Verbum Dei suscipiant, et quod præcipit, faciant. In illo thesauri sapientiæ et scientiæ, divitiæ et gloriæ multæ. Igitur audiant me peccatorem Christi, quos audire delectat verba ejusdem Christi. Sed Rogo ut se præparet ad lacrymas fundendum, qui verbis Christi jam præparat auditum. Quomodo poterit jam lacrymas continere, ubi noverit jam Christum iturum ad Patrem discipulis suis toto charitatis amplexu pacem dedisse? Ait Dominus discipulis suis:

2. *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis*: **A** bus, quando non erit collectatio cum carne et sanguine; imo palma et corona de certato agone, cum viderimus eum sicuti est.

3. *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis*: **A** non quomodo mundus dat, ego do vobis. Dominus enim Jesus, ubi venit tempus, quo per mortem suam disposuerat humanum genus salvare, et animam suam dare redemptionem pro multis, relinquere mundum et ascendere ad dexteram Patris: discipulos suos quos corporali præsentia deserebat, toto charitatis affectu intra sinum amoris non mediocriter continebat; inde velut recedens ab eis, et quasi deserens illos, modis quibus poterat de absentia sua eos consolari studebat. Sed quanto magis eos consolari volebat, tanto magis illos amarissimo mœrore replebat. Tunc velut ultimum vale faciens illis, eos amplectens in eorum oscula forsitan ruit. Sed quantus ibi fuerit fluvius lacrymarum, quis aestimare valebit? Cujus cor, etiamsi saxum esset, tanta redundantia charitatis lacrymarum fontem totum non resolvisset? Ministri lacrymarum, tunc erant amor et dolor. O quantus amor! o quantus dolor! Et quia multus amor, ideo multus dolor: nam cum magno dolore relinquebant, quem cum magno amore possidebant. O quantus erat ibi amor! Nihil aliud volebant, nihil aliud quærebant, nihil aliud desiderabant, nisi esse cum Domino, illius perfrui visione, jucundari ejus dulcissima locutione, satiari ejus melliflua conversatione. Cum hæc omnia cogitabant, et o quam cito his omnibus essent carituri ad memoriam revocabant, tunc per fluvios lacrymarum emanabant dolores amarissimi cordium.

3. Quanta erat ibi amoris suavitas, et quanta suavitatis charitas, cum discipulorum labiis imprimebantur labia Redemptoris! Tunc in veritate illi dicere poterant, *Mel et lac sub lingua tua*; et, *Favus distillans sunt labia tua* (*Cantic. iv, 11*); odor tuus omnem balsami odorem excedit, et quidquid in odoribus continetur: et vere sic erat. O quanta erat ibi odoris fragrantia, ubi erat tanta amoris abundantia! et quanta erat ibi tristitia, de tanti odoris et dulcedinis futura absentia! Quibus singulitibus existimabo discipulorum corda fuisse vexata, dum audirent: *Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis*? Ibi mœror erat et luctus, omnes erant una voce plangentes. *Pacem*, inquit Dominus Jesus discipulis suis, *meam do vobis, pacem relinquo vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis*. Ego iturus ad Patrem, pacem relinquo vobis: et vos perducturus ad Patrem, pacem meam do vobis. Hoc est quod propheta dicit: *Pacem super pacem*; et alibi: *Domine, dabis pacem nobis; pacem, quia in te speravimus* (*Isa. xxvi, 3, 12*). Pax est in hoc sæculo, in qua manentes hostem vincimus, invicem diligimus, et de occultis invicem non judicamus. Pax erit in futuro, cum sine hoste regnabimus, ubi alter ab altero non poterit dissentire, ubi omnia erunt nuda, **627** et aperta; et laus unicuique a Deo. In illo autem est utraque pax. Ipse est pax nostra, quia nos pacificavit Deo per sanguinem suum. Erit pax vestra in futuro, cum tradiderit regnum Deo et Patri: et erit Deus omnia in omni-

bus, quando non erit collectatio cum carne et sanguine; imo palma et corona de certato agone, cum viderimus eum sicuti est.

4. Sed forte admirabitur noster auditor, cum in hoc libello servuli Christi, ipsum invenerit Christum pacem dedisse discipulis suis. Ad quem ego peccator Christi: Quid miraris? quid turbaris? hoc non est magnum quod audis. Quid putas esse abjectius: an flexis genibus discipulorum pedes lavisse, an eos in pacis osculo suscepisse? Illis non horruit pacis osculum dare, pro quibus non timuit patibulum crucis subire. Sed forte dicis: Ego in Apostolo lego, quod Christus discipulis suis dixerit: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis*; sed non lego, quod sua sanctissima labia discipulorum impresserit labiis. Cui ergo: Si ore Veritatis constat esse prolatum, cur constare non debet esse completum? Non est periculosum sic credere; non est damnabile sic sentire: non est contra fidem. Sequitur:

5. *Non quomodo mundus dat, ego do vobis*. Qualem pacem dat mundus iste? Pacem falsam, pacem fictam, pacem sophisticam, pacem palliatam. Pax est vinculum amoris, et indissolubilis compago charitatis; sed quid amat mundus? Prorsus utique nihil. Nihil amat, nihil diligit; cuncta odit, cuncta perimit et occidit. Ab egressu propriæ matris uteri, usque ad ingressum ventris omnium matris, quid habet homo miser a mundo? Famem, sitim, nuditatem, frigus crucians, cauma peturbans, scabiem cutis, dolorem capitis, chiragram in manibus, podagram in pedibus, morbum in liene, morbum in jecore: undique miseriam, intus, et extra. Foris illum interfecit gladius: et domi mors similis est (*Thren. 1, 20*). Ad ultimum morte sæva cunctos prosternit et dejicit. Ecce qualis est amor mundi. Et tamen miseri homines mundi fallaciam non attendentes, odientem diligunt, et sævo ejus gladio sponte colla submitunt. Isti miseri sunt sine consilio; sed utinam saperent et intelligerent, et his quæ ventura sunt in novissimis temporibus, providerent. Profecto mundum odio haberent, nec diligerent. Dicitur etiam aliter mundus, scilicet rerum transientium amatores. Sed qualis sit pax et concordia inter illos, sapiens quisque advertere facile potest. Igitur sprete hujus mundi pace et concordia, adhuc ad pacem Domini nostri Jesu Christi redeamus, quam ejus dilectionem esse et credere, qua dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo, videtur non esse absurdum. Hæc est illa dilectio, qua Deus mundum sic dilexit ut se mundo hominem daret, ut omnis qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam æternam. Hanc pacem, scilicet charitatem, illis reliquit, cum animam suam pro illorum salute dedit; hoc est corpus illud sanctissimum, quod de intemerata Virgine sumptum in tam horrendo climate crucis posuit confusione contempta. Hanc pacem nobis reliquit, sicut beatus Petrus apostolus assertit dicens: *Christus passus est pro nobis, nobis relinquens exemplum, ut sequamur ves-*

tigia ejus (I Petr. II, 21) Et ad hanc charitatem alibi horiatur, ubi ait: *Christo in carne passo, et vos eadem cogitatione armamini (ibid. IV, 1)*. Hanc pacem nobis moriendo relinquit: aliam pacem nobis resurgendo donavit. Prima nos liberat a peccato: secunda nos reconciliat Domino. Prima nobis peccata dimittit: secunda nos ad gaudia paradisi perducit. Primam nobis dedit moriturus in cruce: secundam nobis dabit in aeternitate regnans cum Patre. Prima fuit in luctu et dolore: secunda erit in gaudio et exultatione. Prima lacrymosa: secunda gloriosa. Prima est in miseria: secunda erit in gloria. In prima sumus flentes pro Christo: in secunda erimus gaudentes cum Christo.

6. Unde non immerito plorant discipuli pro Magistro, servi pro Domino, ab illis quodammodo per mortem recessuro. Nec mirum. Videbant unde dolere poterant; sed non credebant unde gaudere debebant. Lugebant, quia Christum moriturum sciebant; sed illum resurrectorum **628** et ad caelos ascensurum adhuc non perfecte credebant. Poterat unusquisque illorum veraciter dicere, si tamen praedolore loqui valebant: Idcirco ego ploro, et oculus meus deducit aquam, quia me deserit consolator meus consolans animam meam. Quos ut Dominus amarissime flere respexit, credo quod lacrymas secundum hominem continere non potuit, sed modis quibus valuit eos consolari, non distulit, dicens: *Non turbetur cor vestrum*, quia vos in pace relinquo; *Neque formidet*, quasi vos lupus invadat per pastoris absentiam: quia sicut homo vado, sed sicut Deus sum praesens. *Non turbetur cor vestrum, neque formidet* de morte mea, quia post tres dies resurgam, et veniam ad vos, et videbitis me vitam, in quem quicumque crediderit, mortis imperio subjacere non poterit. *Vado, sed iterum veniam ad vos, et accipiam vos ad me ipsum, ut ubi sum ego, et vos, sitis*. Non debetis turbari, non debetis contristari de abscessu meo, unde mihi tantus provenit honor et gloria tanta: potius inde gaudere debetis. Non me diligitis. *Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem, quia Pater major me est*. Jam imperate lacrymis, quia de meo abscessu gaudere debetis. Nolite fletibus indulgere, quia ad Patrem vado, nec vos relinquo. Ad Patrem vado secundum carnem: nec vos relinquo secundum divinitatem. Ad Patrem vadit homo assumptus: et vobiscum remanebit Patris assumens Filius. Corpus, quod de virginea terra suscepi, supra choros Angelorum exalto, ut Filius hominis ibi sedeat in dextera Patris, et habeat per gratiam, quidquid ipse Deus habet per naturam. Ad Patrem vado, ut genus humanum diabolica fraude deceptum, aculeo antiqui serpentis occisum, in hac valle lacrymarum sepultum, in caelo colloquem, et ad gregem Angelorum reportem centesimam ovem perditam, per longum tempus errantem. Et ideo rogo, ne turbetur cor vestrum de morte mea, quia sic fieri oportet. Expediit ut unus homo moriatur pro populo, et non tota gens pereat. Tan-

tum tribus diebus et tribus noctibus ero in corde terrae: postea die tertia resurgam preempto principe mundi, et videbitis me, et gaudebit cor vestrum. Quadragesimo die ascendam in caelum, sessurus ad dexteram Patris; et illuc traham vos ad me ipsum, mecum feliciter regnatorios; et ideo rogo, gaudete.

7. O bone Jesu, Domine Deus, vita mea, tota spes mea, omne desiderium nostrum, quid nobis ais? quid nobis pro te gementibus et lugentibus dicis? Scis enim, vita quae nunquam morieris, quod tu es totum desiderium nostrum, ideo gemimus et dolemus valde, quia te sicut es, videre non possumus. Valde enim, Domine Jesu, unica spes nostrae salutis, turbatur cor nostrum, quia adhuc non meruimus videre te Dominum nostrum. Gemimus et dolemus, et multum turbatur cor nostrum; sed adhuc a Domino nostro non meruimus audire: *Non turbetur cor vestrum*. O felices Apostoli, o beati discipuli Domini! Vos enim meruistis illum in carne videre praesentem, docentem in verbis, potentem in factis, infirmos curantem, mortuos suscitantem; cum illo ambulare, cum illo sedere, una cum illo sumere cibum, illum a mortuis resurgentem, ad caelos ascendentem: nunc videtis illum in sinu Patris sui fulgentem. Quid enim felicius, quidve beatius, quam perfrui visione Dei? Quam dilecta illa tua visio, Domine Deus! Hanc anima mea peccatrix concupiscit; et quia eam adhuc non habet, quodammodo languet et deficit; sed spero in Domino Jesu Christo, quod in carne mea videbo Deum Salvatorem meum. Reposita est haec spes mea in mente mea. Ego interim gaudens gaudebo, et semper anima mea exultabit de Jesu Salvatore meo qui resurgens a mortuis, ascendit ad caelos, et sedet beatus ad dexteram Patris. Qui ascensurus ad Patrem dolentibus discipulis dixit: *Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem, quia Pater major me est*. Sequitur:

8. *Et nunc dixi vobis priusquam fiat, ut cum factum fuerit credatis*. Jam nunc dico vobis, priusquam fiat, vado ad Patrem, ut postquam ascendero, perfecte credatis quia ego sum Filius Dei. *Ut credatis*, inquit. Credatis, **629** non quod factum vidistis, quia haec non est laus vel meritum fidei; imo non est fides de eo quod videtur. Sed credatis me Filium Dei, non nova fide, quia et prius credidistis; sed aucta et referta. Modo cum haec diceret, erat fides illorum parva; et cum moreretur fuit nulla [scilicet explicita]. Sequitur: *Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam*. Imminet tempus et hora ut solvam debitum mortis, et in hac mortali carne jam non multa loquar vobiscum. Venit diabolus, non princeps creaturarum, sed peccatorum; non lucis, sed tenebrarum; non vitae, sed mortis; non gaudii, sed mœroris: *et in me non habet quidquam*; id est nihil est in me quod ad eum pertineat. Ipse enim peccatum non fecit, nec unquam voluit, sed nec peccare unquam potuit. Noluit habere Deus quod

perderet. Pauper venit, ne diabolus haberet quod auferret. Venit enim princeps superbiae, princeps invidiae, princeps livoris et dolositatis, princeps rancoris et cujuslibet malae voluntatis, ad principem humilitatis, patientiae et benignitatis, principem vitae et resurrectionis, principem gloriae et beatitudinis sempiternae. Ad eum venit, ut videret si in eo maculam peccati aliquam inveniret. Viderat eum trabea nostrae mortalitatis indutum, morti vicinum; et in eo se credidit aliquid invenire quod si in morte posset objicere. Sed miser ille deceptus est, quia in eo nihil invenit proprium; sed per ipsum, jus quod habebat in aliis, amisit antiquum. Per omnia sit Jesus benedictus, qui in diebus carnis suae preces et obsecrationes obtulit ad eum qui poterat illum salvare a morte: cum lacrymis et clamore valido offerens, exauditus est pro sua reverentia; qui etiam cum esset Filius Dei, didicit tamen ex his quae passus est obedientiam, et consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae (Hebr. V, 7-9). In quo auctor mortis peccatum nullum invenit, sicut ipsa Veritas dixit: *Venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam*.

9. Sed forte posset dicere aliquis: Cur ergo moreris, si peccatum non habes, cum mors ex peccato tantum sit consecuta? Ideo facit hic antipophoram, et respondet huic tacitae quaestioni, et dicit: *Ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, et hoc mandatum dedit mihi Pater ut facerem*. Ac si diceret: **630** Verum est, quod adhuc mors non esset, si peccatum non fuisset; et ideo veni moriturus in mundum, ut morte mea delerem peccatum: haec est enim voluntas Patris mei, ut pro salute generis humani summam supplicium crucis. Ut ergo mundus cognoscat quia diligo Patrem, quod mihi mandatum dedit, facio illud. Hoc est quod beatus Apostolus dixit: *Factus est obediens Patri usque ad mortem, mortem autem crucis (Philipp. II 8)*. Sequitur: *Surgite, eamus hinc*. Adhuc erat in loco ubi discubuerat cum discipulis suis: unde discumbentibus dixit, *Surgite, eamus hinc*, ad locum in quo tradendus sum in mortem. Non est hic ulterius jam sedendum, praeteriit tempus requiectionis, et ecce tempus festinat passionis. Surgite et venite post me. Me enim praecedentem ad passionem sequi debetis, quia ego sum vitis, et vos palmites. Ego sum caput vestrum ejusdem naturae vobiscum: et capite languente, caetera membra condolent languenti. Secundum quod sum homo, sum caput Ecclesiae; et ideo vobiscum ejusdem naturae.

10. *Ego sum vitis vera*: non illa quae versa est in amaritudinem, quae ut faceret uvam expectabam, et fecit agrestes labruscas. Ego sum odorifera vitis, pulchritudinis mirae, floribus fecunda, dans botrum dulcissimum cunctis palmitibus meis manentibus in me. Ego sum vitis tale generans vinum, quod laetificat cor hominis. Ego sum vitis proprium sanguinem libans Deo Patri pro salute populi mei. Ego sum vitis

florens. Ego sum vitis frondens, vitis fructificans, non egens adminiculo ulmi, nec ullius auxilio ligni. Ego sum vitis, non culta ab homine, sed a Deo Patre: non tantum exterius per culturam, sed etiam interius per gratiam, non tantum extra operando, sed etiam interiorius incrementum dando. Christus est vitis, in quo est totus humor, id est omnis plenitudo Spiritus sancti corporaliter: palmites ejus sunt Apostoli, et omnes qui ei fide adherent. Hanc vitem, id **630** est Christi humanam naturam, Deus Pater mundavit faciendo immunem a peccatis, et dando virtutes: sic facit et palmitibus, licet non omnino sicut et Christo. Unde sequitur: *Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum: omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat*. Omnes enim qui Christo adherent fide, sunt palmites manentes in Christo, salutifera vite. Sed alii faciunt fructum: alii in sterilitate persistent. Alii florent et germinant, et botrum producant dulcedinis; alii se per latitudinem foliorum expandunt, pulchritudinem cupientes habere tantum viriditatis. Omnes qui in sterilitate persistent, et qui per latitudinem sine fructu se foliorum expandunt, tempore putationis, si Deus Pater illos sine fructu invenerit, abscindet a vite, et in ignem mittet, et ardebunt.

11. Sed forsitan tuum animum pulsat, quomodo qui fide Christo adherent, abscindi ab ipso contingat, cum omnis qui adheret Christo, unus spiritus sit cum illo? Unde, ut hoc tibi luce clarius constet, te scire oportet, quod fides distinguitur per diversas proprietates. Dicitur fides mortua, fides ficta, fides perversa, fides recta. Omnes enim homines in eo quod Christiani vocantur, Christo adherere dicuntur. In eo quod Christiani sunt, fidem Christi habere creduntur; sed quorundam mortua, quorundam ficta, quorundam perversa, quorundam catholica. In prima superbi et luxuriosi, pecuniae cupidi, fures, latrones et alii hujusmodi. In secunda sunt non obedientes patribus spiritualibus; ingrati de donis caelestibus, qui sunt sine affectione fraterna, sine pace charitatis, fratrum criminatores, irae incontinentes, voluptatum amatores magis quam Dei, habentes speciem pietatis, virtutem ejus abnegantes. In tertia sunt haeretici, contra Deum elati, de suis erroribus superbi, in Deum blasphemi, per omnia aliis deteriores. Omnes isti conculcant Dominum Jesum Christum, et sanguinem istius dulcissimae vitis ducunt pollutum. In fide catholica sunt mites, patientes, mansueti, humiles, virgines, casti, continentes, dilectores Dei et proximi; ad omne opus bonum parati, exspectantes redemptionem filiorum Dei. In horum numero nos Dominus computare dignetur. Valde enim, dilectissimi, timere debemus hoc quod Dominus Jesus dicit: *Omnem palmitum in me non ferentem fructum, tollet eum*.

12. Non confidamus ergo, fratres charissimi, tantum in latitudine foliorum, in expansione ramorum,

in viriditate frondium; quia nisi in vinea Domini fecerimus fructum, excidemur et in ignem mittemur. An ignoratis, amantissimi mei, quod esuriens Dominus vidit secus viam ficulneam magnam latam et spatiosam, habentem folia et frondes, qui in ea non inveniens fructum, maledixit ei, et arefacta est? (*Matth.* xxi, 18, 19.) Sic est omnis hypocrita, quia speciem sanctitatis habet, et virtutem sanctitatis non habet. Qui palliat sanctitatem in veste, quam non habet in mente. Non alba cuculla (54) et alta tonsura, non ampla corona; sed conscientia pura et mentis munditia, abjectio propriae voluntatis, inflammatio charitatis in Christo, perfectum monachum facit. Adhæreamus fratres, veræ viti Jesu nostro Salvatore cum vero corde, in plenitudine fidei aspersi corda, et abluti ab omni inquinamento carnis et spiritus, et teneamus spei et fidei nostræ confessionem indeclinabilem. Nec sit quod nos separare jam valeat a charitate Domini Jesu. Et sic erimus de vitibus Engaddi, de quibus non liquor vini sed liquor balsami fluit: consimiles botro Cypri, de quo sponsa in Cantico amoris congaudens de resurrectione Christi, prorumpens in vocem jucunditatis et lætitiæ dixit: *Botrus Cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi.* (*Cantic.* i, 13); quod sonat Fons hædi. Fons hædi dicitur pœnitentia vel Baptismus, in quo dum aliquis intrat velut hædus innocentiam debet acquirere ut agnus. Engaddi potest accipi monasterium regulare, ad quod dum aliquis hædus advenerit, et ibi exuerit pellem hædinam, jam ex omni parte mundatus, non hædus, sed erit, si perseveraverit, agnus. Hunc talem Deus Pater pargavit, ut fructum plus afferat, cor ejus mundando, et ejus spiritum veritatis et charitatis rore infundendo.

13. *Omni palmitem* veræ viti adhaerentem et facientem fructum, Deus Pater purgabit, sive putabit eum, ut **631** fructum plus afferat. Ritum et consuetudinem viticolæ Deus tenet in colendo vineam suam. Vineam domini universalis Ecclesia est, Christi uxor et sponsa, de qua Deus Pater ad Filium: *Uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuæ* (*Psal.* cxxvii, 3). Vinitor qui vineam diligit facientem fructum opportunum in tempore suo, cum tempus putationis advenerit, in ea nihil siccitatis vel ariditatis relinquit. Tunc circa illam fodit usque ad inferiorem ejus radicem, terram acuto ligoue perfodit, et si radicales aliquas etiam emisit, cultello putationis abscindit; et quanto magis hujusmodi vana et minus utilia vitis amittit, frugiferior et uberius ad fructificandum assurgit. Sic quem Deus diligit, flagellat et percutit: flagellat enim omnem filium quem recipit. Illorum est enim hic flagella percipere, quibus datur de aeternitate gaudere; sed qui de percussione murmurat, ad ipsum qui supra ipsum est, non appropinquat. Imo hæreditatem supernæ felicitatis amittit, si flagellum Dei Patris patienter et cum amore non suscipit. Et si de flagello Domini

(54) Hinc collige auctorem fuisse Cisterciensem.

A murmuraverit, certus sit quia murmurantium pœnam incurrit.

14. Vos ergo, fratres dilectissimi, nolite murmurare, si nobis inesse contigerit disciplinam Domini nostri; neque fatigimini, dum ab eo arguimini. Omnis enim disciplina in præsentem quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris; postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet justitiæ (*Hebr.* xii, 6, 11). Flagellis Domini pinguedo carnalis voluptatis atteritur, et virtutes animæ roborantur: et lasciva caro restringitur, et anima pennis virtutum ad cœlestia sublevarur. Caro quod superfluum habebat amittit; et spiritus virtutes, quas non habebat, acquirit. Sic ergo per flagella Domini virtutes augentur, vitia resecantur; spernuntur terrena, amantur cœlestia. Nos aeternitatis præmia præstolantes, si nobis aliqua gravis infirmitas, vel tentatio fortis, vel etiam damnus temporalium rerum irrepserit, ex omnibus his vires sumere debemus; quia crescente pugna, gloriosior non ambigemus nobis manere victoriam. In hoc namque ostendimus quanta ad Deum cupiditate flagramus, si non solum ad eum per tranquillam et mollia; sed etiam per aspera et dura transimus. Ad aeterna gaudia jam redire non possumus, nisi per temporalia detrimenta: et ideo spe manentis lætitiæ, omnia adversa prosperitatem non modicam debemus reputare. Peccata quippe nostra divina severitas nequaquam inulta remanere permittit; sed ira sui iudicii inchoat a nostra hic correctione, ut in reproborum damnatione conquiescat. Interius enim est medicus, et peccatorum in nobis contagia, quæ inesse medullitus reprobatur, secatur: abscindit virus putredinis ferti tribulationis. Et hoc est quod Veritas ait: *Omni palmitem in me facientem fructum, Deus Pater purgabit eum, ut fructum plus afferat*: nam dum mens posita in tentatione consideratur, quod a virtutis suæ pristina soliditate repellitur, tunc sollicita trepidat, ne hoc quod dudum esse ceperat, funditus amittat. Tunc qualiter resistere tentationi possit, inquirat, et qualiter eam debellare jam valeat, elaborat. Tunc arripit gladium orationis, fletum compunctionis, et sic eam debilitat, et de ea **D** gloriose triumphat: non ipsa, sed gratia Christi per ipsam; et ita fit ut mens quæ pigra et velut infucunda in prosperitate jacebat, fortior et uberius ad fructificandum assurgat.

15. Ut ergo, dilectissimi, Deum Patrem nostri mereamur habere cultorem, adhæreamus veræ viti Domino Jesu Christo, Salvatore nostro, non fide mortua, nec fide ficta, nec fide perversa: sed fide recta, quæ per dilectionem operatur; sine qua nullus salvari potest. Adhæreamus ei, quia bonum est ei adhærere; et in illo ponamus totam spem nostram, totum desiderium nostrum, confidentes in illum qui suscitavit eum a mortuis, quia et suscitabit mortalia corpora nostra, et consedere nos

faciet cum illo in dextera sua. Quod ipse nobis per eundem Filium suum Dominum nostrum præstare dignetur, qui vivit et regnat cum eodem Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

632 SERMO XI.

In vers. 3-6 cap. xv Joannis.

1. Cum a discipulo Veritatis scriptum non ambigimus esse, *Qui parce seminat, parce et metet* (*II Cor.* ix, 6): dum in agro dominico tanquam agricolæ sumus constituti, pro viribus seminare debemus; ut cum messionis tempus advenerit, centuplum accipiamus in fructuum perceptione, quam expendimus in semine. Nam quod hic dicitur, *seminat*, ex charitate proprie dicitur seminare: quia qui semen ad hoc spargit ut colligat, adhuc caret ad tempus modicum, ut in tempore messis gaudeat in acervo. Itaque licet pauper et inops, ex meo modico semine cupienti dabo ex charitate, ut a Domino meo Jesu Christo merear recipere multiplicationem beatitudinis aeternæ. Non parce seminat, qui parum habens, parum largitur, cum animus promptus sit, si plus haberet: large dat, qui affectum largiendi habet, etsi nihil habet quod largiri possit. Nos ergo illam pecuniam, quam erogandam a Domino accepimus, ad usuram erogare simus: parati cupientibus eam. Sed rogo ne aliquis vestrum timeat de retributione usuræ; quia hæc usura non evacuat divites, sed bonis ditat, et replet egenum et pauperem. Veniat ergo ad hanc pecuniam sitiens, ad Evangelium beati Joannis, et hauriat cum gaudio de fontibus Salvatoris, qui dixit discipulis sui: *Vos jam mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis.* Et est sensus: Vos estis mundi, sed iterum estis mundandi, ut fructum plus afferatis. Mundi estis non propter Baptismum, sed propter sermonem quem locutus sum vobis. O quam bonus sermo, qui lavat mentium sordes, interioris et exterioris hominis purificat actiones, vulnera sanat, cicatrices solidat: qui suscitatur de terra inopem, et de stercore erigit pauperem, ut collocet eum cum principibus cœli, cum possessoribus paradisi! O quam pretiosus sermo, imo quam pretiosus thesaurus, qui suum possessorem didicit ditare, ut de consortibus jumentorum, consortem faciat Angelorum! Felix sermo et omni acceptione dignus. Quis est iste tantæ beatitudinis sermo? Audi, si illum observare desideras: sed præcipio ut illum ad usuram erogare non differas. Est valde nobilis possessio, quæ erogata suscipit incrementum, et avarum dedignatur possessorem: nisi erogetur, cito minuitur. Largitate gaudet, tenacitate fugit; omnino non vult abscondi sub modio, sed super candelabrum poni, ut omnibus ejus pulchritudo appareat. Splendor ejus tanquam lampades ignis atque flammæ, quas aquæ multæ non possunt extinguere (*Cant.* viii, 6, 7). Si dederit homo totam substantiam domus suæ pro hac possessione, quasi nihil despiciet eam.

A 2. Hæc, inquam, est charitas, quia in quocunque abundaverit amor, aeternorum, mox labentium rerum possessio cuncta vilescit, et sola charitas scilicet Christi dulcescit, qui dicit: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos* (*Joan.* xiii, 34). Hic est sermo ille, de quo dixit Dominus: *Vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis*, id est propter charitatem, quam commendavi vobis; et quia mundi estis, manete in me, et ego in vobis. *Manete*, inquit Dominus Jesus discipulis suis, *in me, et ego manebo in vobis.* Jesus, inquam, dulcis, Jesus delectabilis, omni virtute præditus, omni speciositate redimitus. Dulcis super mel et favum, speciosus forma super filios hominum: cujus dulcedine Angeli inebriantur, cujus pulchritudinem sol et luna mirantur. Iste talis ac tantus dixit discipulis suis, et per eos cunctis fidelibus suis. *Manete in me, et ego manebo in vobis.* O quam magna sublimitas! o magnæ sublimitatis auctoritas! hominum habitare cum Angelis, terram et pulverem elevari in cœlos, hominem tolli de stercore jumentorum, et aggregari coetibus Angelorum! imo creaturam manere in Creatore, Facturam in Factore, redemptum in Redemptore, servum in Domino, peccatorem in Justo, factum ex limo in eo qui omnia facit ex nihilo; transitorium in Aeterno, miserum in summe Beato, imo in eo qui omnino beatum, et cuncta sanctificat sancta, qui est veritas et vita et gloria sempiterna, gaudium mundi, jucunditas cœli, dulcedo paradisi et beata aeternitas, et aeterna felicitas, Christus scilicet Dominus Jesus!

633 3. O mira et inexhausta bonitas! o inaudita et inestimabilis pietas! quis unquam, fratres mei, quis, dilectissimi mei, amantissimi mei, conservi mei, servi Domini Jesu Christi, et propter ipsum domini mei, poterit explicare sermone, aut stylo exarare et graphio, quanta pietate auctoris pietatis redundet, quanta largitate bonitatis ipse auctor exuberet? Mihi credite, fratres, si omnes homines niterentur et Angeli, fontis tantæ pietatis non possent haurire vobis etiam unam minimam guttam, habito respectu ad ipsam abundantiam pietatis. Hæc est, inquam, maximæ immensitas pietatis, ingens eminentia bonitatis, quod Creator omnium Deus se ipsum exinanivit, formam servi suscepit, in similitudine hominum factus, et habitu inventus ut homo: manens Deus in homine, ut homo maneret in Deo: vita mortem assumens, ut sibi mors assumeret vitam. Utinam hujus abundantia pietatis sic fragrantet quotidie in naribus nostris, ut in veritate dicere possemus cum sponsa in Cantico: *Fasciculum myrrhæ, dilecti semper supra meum pectus portabo* (*Can.* i, 12). O dulcis sarcina! o felix medicina!

4. Hæc sarcina, fratres mei, crux ipsa beata, scilicet passio Christi, bajulum suum non gravat, sed levat; non deprimit, sed extollit; non quassat, sed erigit, et portat portantem, ubi Christus est in gloria Patris. Hæc est inquam, dulcissima medicina, quæ morbum omnem expellit, vires atque virtutes